GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODJEK

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. Mali oglasnik 10 riječi D.3.50 svaka daljnja 50 p. Priopćeno po retku D 10 — Plativo i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDJELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik, Ul. Episkopa Milaša. Izdavač i odgov. urednik Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 —

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.50. Pretplata mjesečno Din 12.– Inostranstvo Din 20. Čekovni rač. Zagreb 38.114 – RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA IV | ŠIBENIK — 5 MAJA 1936 — SPLIT | BROJ 365

Jugoslovenski idealizam

Svi mi koji iskreno osjećamo jugoslovenski, mi, koji u narodnom jedinstvu i unitarističkom uređenju ove države vidimo njen spas, napredak i blagostanje; mi, koji ljubimo naš plavi Jadran i naše primorsko stijenje onim istim žarom kojim volimo i kojim se zanosimo za prirodnu slikovitost Bosne, Slovenije i Hrvatskog Zagorja, za krasote Fruške Gore i divne Šumadije, za nedoglednim zlatnim klasjem Banata, Srijema i Bačke te za ponosnim carskim Skopljem i junačkom Crnom Gorom; svi mi, koji se istim osjećajem divimo Crnom Đorđu, Knezu Mihajlu, Gaju, Jelačiću, Strossmajeru i Račkom, Gunduliću i Pavlinoviću, Vodniku i Vrazu te neumrlom Vitezu-Mučeniku Aleksandru Ujedinitelju i koji slavnu hrvatsku, srpsku i slovenačku prošlost stopismo u veliku jugoslavensku historiju; mi svi, koji iz svega srca želimo i sve naše sile ulažemo, da u zemlji jugoslovenskoj budu svi sretni i zadovoljni i da sve nas, bez razlike vjere i plemena, ogrije žarka i jednaka međusobna ljubav i da blagotvornost te naše bratske ljubavi da osjeti, u čitavoj mjeri, naša zajednička majka Jugoslavija; mi, koji napokon znamo da ocijenimo i prosudimo sve one negativne strane, koje tište naš narod i našu zemlju, jer znamo da one jedino izviru iz nesavjesne (često i nesvjesne) aktivnosti i sebičnih poriva onih, koji nisu imali sreće da osjete pravu i čistu ljubav prema otadžbini — mi samo možemo da se dičimo i ponosimo, u ovo grubo materijalističko doba, plemenitošću *jugoslovenskog idealizma.*

Kolikogod smo pak uvjereni, da jugoslovenskih idealista u našoj zemlji ima golem broj — jer inače ne bi postojala ni Jugoslavija, koja je plod narodnog genija ispoljenog u džinovskim borbama, pregaranjima i stremljenjima, ne samo najboljih i najjačih nego i najskromnijih njenih sinova — i kolikogod smo uvjereni, da su svi ti jugoslovenski rodoljubi spremni, da za spas i sreću svoje otadžbine dadu sve svoje sposobnosti, da žrtvuju svoj imetak pa i sam život — toliko smo obuzeti čuđenjem, kako ti isti jugoslovenski rodoljubi ne mogu da uvide neke, prividno, sitne stvari, ali koje su ipak sastavni dio one jezgre, koja daje život i podržaje jugoslovensku misao i bez koje ne bi moglo da se izgrađuje i razvija naše narodno jedinstvo.

Ovim je refleksijama dao povoda gorki i bolni vapaj uredništva ove naše „Tribune" u subotnjem broju. I nama je stoga vrlo začudno kako ovaj naš čedni ali odlični list, koji od svojeg postanka, na našim jadranskim obalama, živo, odlučno i idealistički *otvorenim i jasnim programom pred sobom zastupa jugoslovonsku misao i narodno jedinstvo,* ne nailazi na potpuni odaziv, moralni i materijalni, jugoslovenskih idealista! Začudno nam je tim više, kad su se jugosloveski nacionalisti mogli dosad uvjeriti, da je „Tribuna" potpuno neodvisan list, koji nije poduprt ili subvencioniran po kakvoj političkoj stranci ili bilo kakvoj socialnoj ili vjerskoj grupi, iako je uvjek iznosio i odabravao sve ono što je pozitivno i korisno, pa od bilo koje stranke ili pokreta to dolazilo, ako je samo imalo da doprinese izgrađivanju i širenju jugoslavenske misli i narodnog jedinstva! Zar dakle onaj list koji se bori s onom velikom i bogatom štampom, koja je odbacivši ideju jugoslovenstva i nar. jedinstva, stavila sebi za zadaću da usporava onu nacionalnu konstruktivnost za koju se isti list toliko zalaže, i koji bi stoga svojem naslovu slobodno mogao da nadoda „glasilo jugoslovenskih idealista" — zar taj list ima da propane i da ga nestane i to samo stoga što znatan broj njegovih pretplatnika ne može ili neće da uvidi, da je njihovo neplaćivanje uzrok njegove smrti?

Eto to su one, prividno, sitne patriotske dužnosti, koje donose goleme i nedogledno štetne posljedice, kad se ne vrše točno i savjesno! Ne radi se dakle ovdje o egzistenciji ili podupiranju jednog privrednog ili tečevnog poduzeća, nego se radi o postojanju jedne čiste patriotske ustanove, koja ima da bude odraz misljenja i pregnuća jugoslovenskih idealista i koja ima da se bori s moćnim protivnicima za ono što je svima nama najsvetije i najuzvišenije!

Od sveukupnog broja pretplatnika „Tribune" — kako smo izvješteni — niti jedna trećina ne plaća redovito pretplatu, a dvije trećine ne plaća i prema tome obveze vlasnika, koji je stalno u deficitu, sve više rastu. Kako to pak prelazi granice vlasnikova požrtvovanja, on nam velikom neugodnošću javlja, da će biti prisiljen da obustavi izlaženje lista ako se dužnici ne odazovu njegovoj molbi za podmiru zaostale pretplate. Kad bi pak svi kojima se list šalje redovito plaćali onaj neznatni mjesečni iznos pretplate i kad bi k tome nastojali da i svoje samišljenike privuku u red pretplatnika, ne samo što bi bio obezbjeđen opstanak lista, nego bi njegovom požrtvovnom vlasniku bila pružena mogućnost da list znatno poveća ili da ga učini dnevnikom.

Ako dakle naši čitaoci hoće da ozbiljno promisle o cilju i značaju ovog sastavka i da temeljito prosude o prilikama pod kojima su ovi retci napisani uvjerit će se, da se ovdje *ne radi o jednoj običnoj trgovačkoj administrativnoj urgenciji,* nego da se radi o krupnom i važnom pitanju za jugoslovenske idealiste, da se radi o jednoj opasnosti, koju svakako treba spriječiti. —

Ljubo Rodić

(Op.) Prema našoj poruci prijateljima i pretplatnicima „Tribune" u prošlom broju, slažeći se potpuno gornjim člankom oč kujemo od clj. naše prijatelje i pretplatnike dobiti što prije konkretno izjašnjenje, pa se unapred najtoplije preporučamo.

Savremene kulturne slikice

(*Hrvati — potomci Gota*)

Don (fra) *Heruvin Šegvić,* nekada (u Tresićevu „Novom vijeku") *Piere Lucki,* napisao je studiju (!?), u nekom *teutonskom* časopisu, kako notira jedan zagrebački dnevnik, da *Hrvati* ne pripadaju *Slavenima,* već da su potomci nekadašnjih *Gota!* Učeni pisac (dopisnik „*Osservatore romano*?) nije još odlučio: da li smo potomci — *Visigota ili Austrogota!* To će istraživati docnije. Danas je glavno: *Hrvati* nisu *Slaveni* (pa pogotovo — **jedenfalls** —) nisu *Jugoslaveni!* Ebasta! Bogovska — Jupiterska — teorija!!

Dotični dnevnik zagrebački veli da je *teorija* (!!) don Heruvina (ili Serafina) izazvala kod Nijemaca zanimanje! Kako nebi? Evo jedan mali pandan! Podavno — prije rata — je dan naš vrageoljasti pomorski kapetan, zapitan od putnika Nijemaca, zašto je jedan dio obsle, tamo negdje na Braču, sasvim je crvenkaste boje, odgovori „*berekinski*", ali duhovito, da je stoga tu zemlja crvena, jer se tu množe „barboni", a jedan će Nijemac: „Jetzt versteh' ich alles!" Upravo — na objedu — bijaše se najeo, u Splitu, barbuna!

Začijelo usklikuće koji „gemüthicher" Bečanin, kada pročita don Herubovu „teoriju" — „Jetzt versteh' ich alles"! Und noch mehr! (Sada razumim sve — i mnogo više!)

Ali — što ćemo mi Hrvati da odgovorimo? Sasvim jednostavno! Naš Kerub ima pravo! Ali — za se samoga! Svaki put kada se pogleda u zrcalo, može simpatični, nekadašnji šoltanski paroh, da usklikne: „Tä, barem, na mojemu profilu, pa i na cijelom „anfasu" vide se tragovi, *ne gotski,* već čak: *avarski i tatarski!*

Dužnost mi je, na kraju, da izjavim, da ova *o zrcalu i licu Herubovu* nije moja „invencija", već da ju je, preda mnom, rekao jedan odličan književnik hrvatski.

Lijepo ime „*Hrvat*", što čine od tebe „Herubini i Serafini" u ljetu Gospodnjem 1936!!

Izložba vina u Zagrebu otvorila se u nedjelju. Na kongresu vinogradara došao je i predsjednik društva dalmatinskih vinogradara Ožanić.

Zbog štete od 800 milijuna dinara, što ju je pretrpjela naša država kod gradnje pruga Priština—Peć i Bihać—Knin vodi se sada sudska istraga.

Svi napori da se pronadje jugoslaveaski parobrod „Mrav" koji je potonuo nedaleko Folkestona, ostali su uzaludni.

Kilogram jagoda za 250 dinara prodavalo se ovih dana u Zagrebu i bile su na jagmu razgrabljene. To su domaće jagode iz klijališta u Kustošiji kraj Zagreba. Sad se prodaju po 150—160 dinara i svaki dan se rasproda oko 50 kg.

Sarajevski brijači nisu se sporazumjeli o zajedničkoj tarifi te su zbog toga neki brijači snizili cijene za brijanje na 1 dinar.

U našoj državi je 120.000 nezaposlenih radnika koji godišnje dobiju pomoć od samo 22 miljuna dinara od javne burze rada.

Predsjednika vlade dra Stojadinovića posjetili su ministri Letica, dr. Kožul, general Marić i novi upravnik grada Beograda Ačimović.

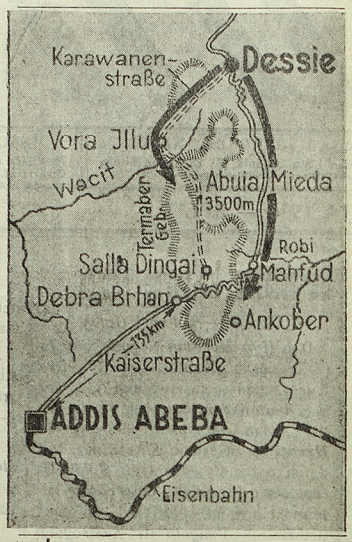
Novi trgovinski sporazum izmedju Rusije i Njemačke predvidja njemačka plaćanja u gotovom.

Klali su pse i mačke siromašni gradjani u Ustje na Labi u Češkoj zbog velike skupoće mesa i tim se hranili. Gradsko poglavarstvo ovog grada sada je zabranilo ove mesnice. *Ulazak talijanskih četa u Adis Abebu očekuje se ovih dana.* Talijani napreduju bez većih zaprijeka.

G. Adolf Hitler daje svoj autogram jednom radniku na novom putu kroz Alpe

U Abesiniji ništa novo

Čitaoci svih novina, malih i velikih, sa nekim naročitim pravom traže od svojih omiljelih listova da im donose vjesti o ratu u Africi. A u tim vjestima ima svega ali najmanje istine. Kontradicija zbija od vjesti na vjest. Ipak to se čita...

Odavna se postavlja pitanje: ko će pobijediti?

Eakat je da se niko nije nadao da će ovako dugo taj imperijalistički rat trajati. Primitivnost abesinskog oružja ukazivalo je nabrzo uništenje Negusova carstva po motorizovanim odredima i avijacijom moćnog rimskog imperatora.

Ali izgleda, da je sudbina drugačije odredila. Još samo 20-30 dana i kišna je sezona u punom jeku. Dali će dotle Italijani uspjeti da slome Abesinski otpor? Teško je na ovo odgovoriti pozitivnim: da!

Da razvidimo momentanu situaciju. Po Italijanskim vjestima Abesinije već davno nema; po abesinskim izvorima Negus je tek ušao u pravi rat — dakle još nije reko svoju posljednju riječ. A svjet čita „izvještaje" sa frontova. Ovdje treba odma podvući da se ni jednoj vjesti nemože osnovano vjerovati. Ni s jedne ni s druge strane novinari, izvjestioci listova, nisu vidjeli fronte, nisu vidjeli pravih činjenica. Pa i da su — novinske agencije i pojedini veliki listovi plaćeni su da pišu u interesu odnosnih grupa, izvjesnih krugova, okolnosti, interesa i tima nazivima sličnih stvari. Novinske pobjede ili porazi materijalno se iskorištavaju.

Izvan svake je sumnje da bi Negus bio donio drugačiji zaključak u oktobru prošle godine da se je znalo da će dobiti ovakvu pomoć Društva naroda, kakvu je dobio. On bi pokušao sve drugo prije nego bi ušao u rat. Zatim izostala mu je pomoć Engleske na koju je računao i on i njegovi bjeli savjetnici. Kroz cjelo ovo vrijeme Negus vodi obrambeni rat. Smisao ovakve borbe je baš u očekivanju ove pomoći. Kad je i ostala onda je prije kratkog vremena objavio da ulazi u pravi rat.

Sankcije Društva naroda nisu imale većeg dejstva. Sankcije su računale na 1 godišnji otpor Abesinaca. Oni se još danas uspješno odupiru. Ali nije postignuta druga strana sankcije: privredni kaos Italije koji bi povukao za sobom i politički haos, a ovaj demoralizaciju vojske na fronti u Africi. Ovako shrhana Italija morala bi napustiti osvojene pozicije i povući se na prvobitne granice.

Brojnost i očajna borba italijanske vojske u Africi dokazuje odlučnost Mussolinija da slomi otpor Abesinaca još prije nastupa kišne sezone. I stvarno, ako u tome uspije, uspio je i u pohodu na Abesiniju. Na jesen sa ponovnom akcijom, rat bi ušao u drugu godinu, u drugu fazu, a to bi samo po sebi slomilo Italiju. Svaki dalnji mesec ratovanja košta Italiju preko milijarde zlatnih lira. A u ovome međuvremenu punih 5 meseci ta će vojska ležati u lokvama vode na terenu žarke Afrike.

Italijanska invazija počiva na dobrim prometnim linijama po kojima jure motorizovana odelenja. Ali izgradnja puteva je prvenstvena zapreka koja usporava akciju italijanske vojske.

Marš na Adis Abebu uspio bi samo onda kad bi uspesi na obim frontama podjednako napredovali i kad bi se ital. odredi sastali na pruzi Džibuti—Adis Abeba i time si prisvojili samu prugu. Tada bi njihova pozadina potpuno funkcionisala i pitanje završetka rata, odnosno snabdjevanja potpuno riješeno.

Već nastupile kiše potpuno ometaju nastup kolona južnog fronta i ovaj plan ni u kom slučaju nemože da za sada dobije svoju realizaciju.

Postoji još jedna stvar na koju treba već danas ukazati. Ako se Abesinci održe do na jesen, t.j. ako oni primoraju Italiju na drugu godinu ratovanja, onda treba predvideti dve stvari: ojačanje pozicija Abesinaca i mogućnost da Negus primi protektorat Engleske. U tom slučaju Italija bi na jesen s druge strane rova našla nesamo Abesinske vojnike nego i engleske kolonijalne čete iza kojih bi stajala cijela Britanska imperija.

Ovaj momenat je krajnje riješenje ovog sukoba — stvar nimalo nemoguća ni negativna po Abesiniju.

(Sarajevo) B. J. L.

Problem Društva Naroda

Posebni mirovni plan Velike Britanije

Zagreb 4. — U sadanjoj koliko konfuznoj toliko fatalnoj međunarodnopolitičkoj situaciji, stvorenoj akutnim antagonizmom tolikih međudržavnih interesa i tendencija s mnogih se strana predbacuje dobar dio krivnje Društvu Naroda, jer da ono nije ni pravovremeno ni uspješno postavilo potsebne brane izvjesnim, inače predvidljivim, prepadima, koji su doveli u pitanje i njegove statute i njegovu egzistenciju. Međutim, ta predbacivanja nisu upućena na pravu adresu. Ako je došlo do ovakove opće situacije krivi su u prvom redu odnosi stvoreni između država bez obzira na Društvo Naroda; krive su nedostatne spone svake pojedine države sa Ženevom, tako da je svaka od njih u svako doba i po svojoj volji mogla iz nje da istupi i da stječe slobodne ruke, — kriva je opća poratna maršruta skoro svake pojedine države, koja je mogla slobodno, bez osvrta na Ženevu, da se opredjeljuje amo ili tamo, da slabi duh i moć ženevske institucije i da time olakša rivendikacijone osnove svih onih, prema kojima je Društvo Naroda imalo da bude izvor i primjena potrebnih stega za održanje i garantovanje mira.

I baš zbog toga što je Društvu Naroda ostavljena samo teorijska i ideološka uloga, ono je postalo nemoćno i nije zadovoljilo one, koji su u njoj polagali najviše nada. Krivnju je zato tražiti i u samoj njegovoj strukturi, koja je bila pretežno fiksirana prema interesima samo nekih država i zato danas čak ni te države do njega mnogo ne drže, jer su i one sticajem prilika prinuždene, da svoju politiku udese drukčije nego li je to bilo u njihovim prvotnim osnovama i koncepcijama.

Društvo Naroda imalo je da provede grupisanje država, da se osigura mir i da zavlada pravo. Prvo njegā radile su na tome Haške konferencije 1889 i 1907 g. Kako je poznato akt, kojim je konstituirano Društvo Naroda, spremila je nakon rata jedna komisija, kojoj je pretsjedao Wilson, a sastojala se je od delegata velikih saveznika. Zasjedala je u Parizu dok je vijećala Konferencija Mira. Izradila je nekoliko tekstova i jedan projekt, koji je postao uvod u sve ugovore o miru iz 1919 g. Taj uvod, što ga nalazimo na čelu svih mirovnih ugovora, ima naslov: „Pacte de la Société des Nations" (Covenant of the league of Nations.

Peta skupština Društva Naroda g. 1924, imala je zadatak, da se opredjeli u pogledu t. zv. ženevskog protokola, koji se je odnpsio na arbitražu i bezbjednost država. To je enaj protokol, na koji se tako često poziva je g. Herriot, i koji na žalost nije prihvaćen. Od tada upravo i datiraju prvi neuspjesi ženevske institucije, od tada su se u svijetu zbili: događaji, koji su kompromitovali tu instituciju, koja je imala da bude jedna od najplemenitijih tvorevina modernog duha. Već vanredna sjednica skupštine i savjeta Društva Naroda od 8 marta 1926 u Ženavi dovela je ovu instituciju u ozbiljnu krizu; ispostavilo se je, naime, da je, zbog svoje univerzalnosti i neodređenostii u poglodu snage suzbijanja prestupaka, i odveć slaba.

Nije joj pomagao ni pristup Njemačke, a ni pristup Rusije. Već kod prvih iskušenja opazilo se je, da zatajiva. Njezine usluge na raznim domenama djelatnosti u korist rješavanja važnih, ali u sebi bezazlenih, pitanja socijalne i kulturne prirode nemogu se opovrći, ali sve to nije ono, što se od nje očekuje i traži.

I sada, nakon svega, što se do danas oživjelo, postavlja se problem: treba li Društvo Naroda i dalje podržavati, a ako treba, što da se učini, da ga se osposobi za njegov zadatak?

To je u ovaj čas najaktuelnije, tim više što vidimo, kako se naročito u Evropi sve nekako čudno i opasno komeša i kako se s izvjesnih strana ide očito za tim, da se bar u nekoj mjeri uspostavi predratna Evropa sa svim njenim odurnostima i nepravdama prema narodima, koji su s teškim žrtvama došli do svoje slobode i svoje države. Poče li ovako naprijed i nestane li se na put izvjesnim tendencijama, doći će dan, kad će biti umjesno pitanje: čemu je uopće trebao svjetski rat 1914—1918 g.?

Vel. Britanija ovih dana ima specijalan zadatak. Ona mora da se lati posla ne samo u interesu mira, već i u interesu svom vlastitom, jer nitko ne zna, što bi se sve moglo izleći iz jednog novog, pa i najmanjeg sukoba u Evropi ili van nje. Zato je vidimo, kako sondira i amo i tamo, da ustanovi, što je sve moguće i što je sve najbolje, da se sada preduzme, a da se sukob spriječi. Očekuje se njen posebni mirovni plan, koji će biti nekevrsti amalgamācija, francuskih i njemačkih predloga i želja. Na osnovu tog plana imala bi da bude sazvana nova mirovna konferencija, do koje bi, dakako, došlo nakon predtečnog pristanka svih država. Na toj konferenciji imao bi da bude uzet u pretres i u riješavanje: problem Društva Naroda.

Veliki je rat ostavio neposredno za sobom takove prilike i takove mentalitete, da je bilo skoro nemoguće trāžiti od onih, koji su ga likvidirali, takove norme i formule, koje bi regulisale za uvijek međunarodne odnose. Ali danas, u distanci od 17 godina, sa iskustvima ovog teškog poratnog vremena i sa općom željom svih naroda, da se rat spriječi i da se omogući jedna solidna međunarodna saradnja, bit će bez sumnje puno lakše naći solidnije osnovice obezbijeđenju mira i provađanju te saradnje, ako ne općenito u svijetu, a ono barem u ovoj Evropi, koja tako silno treba obezbijeđenje uvieta za svoj oporavak i prosperitet. Treba otpočeti s jednim pozitivnim, konstruktivnim sistemom zajedničkog reda na bazi ravnopravnosti i na tradicijama evropske civilizacije. Ako u Evropi ima još elemenata, kojima to ne konvenira, onda sa svih drugih strana mora da se iskaže kompaktnost i rješenost, da se u buduće ne dozvole nikakove pojedinačne i jednostrane povrede onih načelā, bez kojih nije moguće zamisliti jednu sređenu i napredniu Evropu.

Problem Društva Naroda postaje akutan. Jedna plemenita zamisao i jedna plemenita ustanova mora da se usavrši i da se osposobi za svoju misiju pristankom svih, koji su za red, rad i mir. Samo tako sutrašnja će Evropa osvanuti u novoj svjetlosti, i u njoj će se svaka stvar nazvati ne samo svojim imenom, već će biti i postavljena na svoje pravo mjesto. I to će biti trajni mir.

Koliko je problem Društva Naroda t. j. problem njegove reorganizacije aktuelan i akutan dokazuje najbolje sjedniaa komisije za kodificiranje, koja je već davno obrazovana u krilu Internacijonālne diplomatske Akademije u Parizu. Ta je sjednica održana 28. pr. mj. pod pretsjedanjem pretsjednika senatskog odbora za vanjsku politiku g. Berangera. Pomenutoj akademiji pripadaju pretstavnici 73 naroda. Na toj sjednici uzeta je u proučavanje eventualna reforma pakta Društva Naroda. Odmah u početku sjednice pročitana su dva predloga dvaju članova engleskog gornjeg Doma lordā Renell a i lorda Dawson a

PREGLED DOMAĆE ŠTAMPE

Radi održanja potrebnoga reda u zemlji

„Vardar" nezavisan privredno-kulturni dnevnik koji izlazi u Skoplju, u jednom od svojih posljednjih brojeva ovako završava uvodnik pod naslovom „Proleće jugoslovenskog seljaka":

„Vardar" kao organ južne Srbije, u ime ove pokrajine koja je poznala toliko muka, u ime svoga naroda koji je trpeo vekovima i koji, možda više nego i jedan deo našegā naroda u ma kojem kraju naše Kraljevine, želi da uživa u ostvarenoj slobodi. „Vardar" se obraća neposredno Kraljevskoj vladi i opominje je na njene dužnosti, tražeći od nje da bude krajnje energična u održanju reda i mira u zemlji. Vlada g. dr. Stojadinovića mora biti neumitna prema svima prevratnicima, pa ma sa koje strane oni dolazili, jer su oni u svakom slučaju bedno i prljavo oruđe neprijatelja jugoslovenskog naroda. Za te prevratnike i bezumnike ne treba birati ni sredstva, jer se oni sami služe svim mogućim oružjem.

Odlučnost odgovornih činilaca u našoj zemlji je sada više nego ikada potrebna, jer je u pitanju i opšti mir evropske zajednice, jer se u sadašnjem trenutku istavlja preka potreba za saradnju svih konstruktivnih država među kojima se Jugoslavija ima pojaviti u svoj svojoj sili, jedinstvena i oslobođena od svih mračnih agitatora čiji je krajnji cilj da se, po svaku cenu, kod nas stvori ognjište bezvlašća.

Jugoslovenski narod neće dozvoliti da se u njegovoj sredini obrazuju ovakva opasna jezgra nereda i prevrata i on je gotov da neograničeno pruži svoju pomoć državnoj upravi, radi održanja potrebnoga reda u zemlji i radi obezbeđenja međunarodnog prestiža naše Kraljevine u inostranstvu.

Vl. P. B.

„Pa da nemamo para"!

Prenosimo iz: „Gospa sinjska", god. 15— br. 5- 1936.

Kamenje za novu crkvu

Najmanji kamen jest veličine 60×40×20 i služi za običajni zid. Svaki komad stoji po 20 Din. **Tko nam daruje 20 din., taj će imati svoj kamen u crkvi Gospe od Zdravlja te će taj kamen biti kao trajna molitva Gospi od Zdravlja za zdravlje onoga, koji ga je darovao**

Kamen veličine 40×90×60 jest ugaoni kamen, kojim će završavati zid crkve prema pročelju. Ovaj je kamen puno veći od prvoga te je i mnogo skuplji i stoji svaki po 200 Din. **Tko nam posalje 200 Din — u jedan ili dva puta — za ovaj kamen. tome ćemo uklesati ime u taj kamen na vječnu spomen.**

Naiveći kamen jest veličine 100×80×80. Od takovih kamenova bit će građeni stupovi na pročelju. U svem ima 6 stupova, a u svaki stup doći će po 12 ovakvih blokova. **Ovaj je kamen puno skup. Stoji svaki po 1000 Din. Tko nam ujedamput (ili 3 4 puta) daruje 1000 Din. tome ćemo zlatnim slovima uklesati ime u takav kamen. A tko nam daruje samo 250 Din. tome ćemo uklesati ime u jednu stranu ovakova kamena."**

Veoma skromni zahtjevi! Što ne? Pitamo p. p. oce: a što će dobiti o na sirotinja koja pokloni samo 10 din ili 5? Danas je dnevnica radniku, koji cijeli dan radi u rudniku ili na kojoj pruzi, 12—15 din.! Time će da prehrani sebe i familiju, pa ako bi ustegao od svog zalogaja i darovao za gradnju tog hrama — recimo — 2 din, hoće li on imati **ikakova udjela,** *kada je* **minimum** *20 din,* **a maksimum 1000** *(hiljadu)?! Hoće se najmanje 20 din koji će biti „kao* **trajna molitva** *Gospi od Zdravlja za zdravlje onoga, koji ga je darovao". Bi li smio koji „katolički muž" da donese* **on sam** *kamen „veličine 60×40×20 za običajni (?!) zid", a da mu to vrijedi kao „***trajna molitva***" mjesto 20 din* **u gotovu?!** *Bi li si ko smio prijaviti kao manual da odradi nekoliko nadnica? Bi li i to služilo kao „trajna molitva" — ili: bi li mu bilo „ime uklesano" barem* **crnim** *(a ne zlatnim!) slovima?!*

U istom br. tog bogoljubnog mjesečnika ima i popis onih koji su dali **u gotovu** *za gradnju hrama, ima ih koji su dali „dragocjenosti"* **(prstenja, naušnica, puntapeta** *itd), a ima i sabirni arak! Neko je sakupio 301 din, neko 107! Ima ih koji su dali „milodare" (po 20 din) ima ih koji su „poklonili" najedamput; ima ih koji su dali.... dakle: kapljica po kapljica — lokvica! Zrno po zrno pogača; kamen po kamen — palača! Naši su m. p. oci majstori u sabiranju „lemozine"! Ko ne bi dao i zadnji dinar* **„za zdravlje"** *za koje će „trajna molitva" izvijati se i iz samnga kamenja. u vrijednosti od samih 20 dinarčića!* **O felix - paupertas!!**

Prvi predlaže obrazovanje naročitog vijeća Društva Naroda za Evropu, Ameriku i Aziju. Svako takovo vijeće koje bi pretstavljalo spomenute kontinente, imalo bi biti sastavljeno od pretstavnika onih država, koje postoje u tim dijelovima zemlje. Traži se nadalje dalekosežna promjena pakta, po kojoj bi Društvo Naroda imalo biti prečbraženo u neku vrst internacijonalnog sudišta najviše instance za sporna pitanja triju spomenutih dijelova zemlje. Lord Dawson traži obrazovanje jedne internacijonalne policije i odvajanje versailleskog mirovnog ugovora od pakta Društva Naroda. Nakon živahne debate senator Beranger kumulativno utvrđuj , da komitet smatra, održanje Društva Naroda internacijonalnom potrebom i da je unatoč razvitku kontinentalizma u interesu koliko sporazuma među na rodima toliko organizacije svjetskog mira nužno podržavati interkontinentalne veze sa centralom u Ženevi. Komitet je postavio u dužnost Akademiji da izradi izvještaj o predlozima za reformu Društva Naroda. S.

ĐAČKI KONCERAT

Javni koncerat đaka Gimnazije i Učiteljske škole, koji je održan u nedjelju, uspio je vrlo lijepo. Brojna publika svaku tačku programa pozdravilo je živim aplauzom. Prisutne roditelje i učenike pozdravio je kratkim ali duhovitim govorom direktor Učit. škole g. Tomov. Zatim je izvođen program.

Naročito živo publika je pozdravila ženski zbor Učit. škole, gdje se istakla, svojim lijepim sopranom u Spoljarevim „Proscima", solo pjevanjem, gdica Grozdana Koštan, učenica V razr. Lisinskoga „Tužaljku" iz opere „Porin" i Hatzeovu „Legendu" pjevao je lijepo mladim svojim tenorom uč. VIII. razr. gimnazije Petar Rudan. Mješoviti zbor mlađih đaka Gimnazije svak je slušao i gledao sa uživanjem: simpatično, pobožno gledajući i svog učitelja-dirigenta, otvarali su usta kao mladi ptići i pohvalno izveli svoj dio programa. Solidno je izveo Haydnovu D-senatu Triva Arsen uč. IV razr. Gimnazije, kao i Mozartov duet za violine učenici jedne i druge škole. Ekspresivan Pastoral za flautu, klarinet i klavir od g. Prišlina približi prijatelji glazbe sa interesom su pratili, a njegove „Naša zemlja" i „Dižite škole" koje su osjećajno i lijepo otpjevali njegovi đaci (mješ. zbor) publika je burno pozdravila. Pri izlaženju. svaki prisutni dao je u razgovoru izraza svojem oduševljenju za ovakve priredbe, koje pružaju svakome neprocjenjiv užitak, ne samo po izvedama, nego i tim što mu pruža prigodu da gleda našu omladinu kako napreduje, kako radi na svojem usavršavanju, a napose u izgrađivanju kutića za estetske osjećaje u svojoj duši, koji će biti baza za sav plemeniti rad u kasnijem životu. Gospoda nastavnici glazbe, jedne i druge škole, zaslužuju hvalu roditelja za svoj plemeniti rad.

Crkveni koncerat S. M. D. »Zvonimira« u našoj katedrali

Koncerat S. M. D. „Zvonimira" iz Splita priređen u prošlu subotu u našoj katedrali, znači za nas značajan muzički i kulturni doživljaj. O „Muci Isusovoj" oratorijskom djelu Ma Borisa Papandopula dirigenta „Zvonimira", kompetentna kritika izrekla je svoj sud prilikom izvedaba kroz veliku sedmicu u Splitu. Mi ćemo se ograničiti na konstataciju, da je ova osebujna muzika još jedan dokaz lijepih kreativnih sposobnosti tog našeg mladog i ambicioznog kompozitora.

„Muka Isusova", iako u više varijanata, uglavnom jednako se pjeva po svim primorskim mjestima u dane ve like sedmice, pa se obrađena melodijska građa sa zanimanjem sluša kako u Splitu, tako i u Šibeniku. Ma Papandopulo, služeći se savremenim polifonim sredstvima, koncipirao je iz tipično primorskog crkvenog idioma muzičko djelo, koje ispunja baš u tom području crkvene vokalne glazbe dosadašnju prazninu. Osnovna psalmodička tematika, protkana elegičkim kantilenama crkveno pučkog ugođaja, jasno isklesanim recitativima i snažnim dramatskim gradacijama, oblikuje muzičku tvorbu, koja izbjegava izvornu monotonost i u cjelini zaokuplja pažnju čovjeka iz puka i inteligenta.

Ne može se kazati da je ova kompozicija lako izvediva i za jedan bolji zbor. Naprotiv, ona stavlja velike i glasovne i tehničke zahtjeve na pjevače. Držimo, da dijelimo mišljenje čitavog auditorija, ako kažemo, da je „Zvonimir" na zadovoljstvo savladao mučni zadatak. Čitavu a capella kompoziciju u besprekidnom trajanju od preko jednog sata, Zvonimirci su svježe i sa lakoćom izveli. A to već samo o sebe govori o kvalitetama zbora.

Glasovni materijal „Zvonimira" je solidan i kultiviran. Zbor je siguran u intonaciji i čist u zvuku. Ujednačenost zbora je jedna od njegovih najboljih odlika, a opet svaki glas napose plastično izvodi svoju dionicu. Imali smo prilike čuti efektne dinamičke šatiranje: od toplog, eteričnog pianissima do sočnog i prodornog fortissima. Prelaz iz jedne gradacije u drugu zbor meko i bez napora izvodi iz čega se razabire njegova gipkost i osjetljivost na skoro svaku dirigentovu želju. Solisti su svoje partove dali proosjećeno i disciplinovano.

„Zvonimir" je svojim lijepim predavanjem uspio da našu publiku do kraja zadrži u pobožnoj pažnji. Nema sumnje da će se ovaj već sada dobar materijal pod vodstvom svog odličnog i marljivog dirigenta Ma Papandopula u mnogočem još izgladiti i usavršiti.

*

Moramo istaknuti svoje veselje, što je „Zvonimir" u Šibeniku imao dobar moralan, a držimo i materijalan uspjeh, jer je naša prostrana katedrala bila na koncertu potpuno ispunjena slušateljstvom. Ovaj uspjeh „Zvonimira", kojemu je mnogo doprinijelo naše pjevačko društvo „Kolo", dokazom je, da bi se, kao u prošlosti, tako i danas mogla organizovati prisnija kulturna saradnja Šibenika i Splita na zajedničko dobro. Toga radi, ne bi se smjelo zastati na ovom koncertu, pa se ponovno ograditi kineskim zidom.

Naše „Kolo" isto tako raspolaže odličnim pjevačima, te marljivo radi, i mi bi željeli da se što skorije pretstavi jednim programom splitskoj publici. Ne dvojimo da bi naši Kolaši od Splićana bili lijepo primljeni, kao što su Zvonimirci ovom prilikom od nas.

Ž—ić

Ljubljanska opera

Naša Ženska Zadruga zauzela se da porazi oko gostovanja Ljubljanske opere u našem gradu. U svrhu proučavanja toga pitanja održala je sastanak sa upravom kazališta, koja je susretljivo obećala sve moguće. Opera, međutim, traži veliku svotu, pa bi inicijatori htjeli, prije nego stvore konačnu odluku, da čuju mišljenje šire publike, a naš list u tu svrhu stajaće i stoji na raspoloženju.

U SUBOTU 2 ov. mj. proglašen je rezultat praktičnog učiteljskog ispita pri mjesnoj Učit. školi. Svi kandidati su osposobljeni.

Poljana će se urediti

Doznajemo da će kroz najkraće vrijeme Gradsko poglavarstvo pristupiti uređenju Poljane Kralja Petra i okoline. Poljana će biti prekrita nekom vrstom asfalta, okolo biće uređeni rubovi i uopće, to naše najomiljelije šetalište biće uređeno kako dolikuje jednom naprednom gradu.

U BEOGRADU preminula je 1. maja naša sugrađanka Borčilo Dragica. Cijenjenoj obitelji naše iskreno saučešće.

Dr. NIKOLA SUBOTIĆ ne može o svojoj slavi sv. Marka 8 ov. mj. primati posjete.

Ljubljanska opera u Šibeniku

U zadnjem času doznajemo da marljivim nastojanjem i požrtvovnošću Narodne ženske zadruge i susretljivošću Ljubljanske opere osigurano je gostovanje Ljubljanske opere u Šibeniku i to već početkom dojduće sedmice. Opera će gostovati u cjelini, sa svim umjetničkim i tehn. osobljem.

G. Dr. Perković u Šibeniku

Na molbu društva „Kneginje Ljubice" i Narodne Ženske Zadruge uvaženi g. Dr Perković rado se odazvao te će doći u subotu 9 ov. mj. u Šibenik da u nedjelju, na *Majčin dan*, kojeg oba društva svečano zajednički slave posebnom Akademijom u Sokolskom domu, održi proslov „Majka".

Svečana akademija Zrinsko-Frankopana

U nedjelju navečer održana je u sokolskom domu svečana akademija, kojâ je bila odlično posjećena. Svečanost je otvorio g. prof J. Gržković sa govorom u kojemu je rekao između ostalog i ovo:

„Listajući knjigu povijesti našega naroda nalazimo u njoj više tužnih nego rádosnih strana, više krvavih i oblačnih negeli mirnih i vedrih dana.

Narod se naš nalazi na međašu dvaju svjetova, na međašu Istoka i Zapada, između Rima i između Bizanta, pa je stoga uvijek prvi bio na udaru, kadgod su se ta dva gorda svijeta sukobila.

Kad je nastao kobni vjerski raskol među Rimom i Carigradom, pocijepaše se i naši pređi i pristadoše jedni uz Rim, a drugi uz Carigrad. S te smo ljute rane mnogo nèdaćâ doživjeli i još doživljujemo....

Kako bijahu Južni Slaveni — zbog svoga položaja — pocijepani u vjerskom i crkvenom pogledu, tako bijahu i u državnom, te ne mogahu odoljeti svojim nasrtljivim susjedima...."

Zatim izlaže tok naše historije u vezi sa Zrinskim i Frankopanom, a na koncu kaže:

...Naši heroji ósvećeni, ideali su njihovi oživòtvoreni: Narod je naš slobođan i ujedinjen. Suze i plač naš, naših otaca i djedova obrašene se u radost i veselje. Po umiranju dugovječnom dođosmo do uskrsnuća narodnoga.

I danas — kad smo svoji na svome, kad su Srbi, Hrvati i Slovenci *slobodni, kako još nikad ne bijahu,* — kad svojim očima gledaš *Hrvatsku i Srbiju tako velike,* kako još nikad *u historiji nijesu bile, — danas,* radosni, što nakon tolikih suza i uzdisaja, plača i boli, nakon tolikih uvreda i poniženje, nakon Petrove gore i Kosova, tih gorkih naših Golgota, doživjesmo svoje Uskrsnuće,

sjećajući se u prvom redu kobnoga crnoga francuskoga grada — kliknimo neumrlim našim junacima:

Mir pepelu njihovu! Vječna im hvala i slava!

Duše nek im na nebu caruju,
Kô što im ime na zemlji caruje!
(P. P. Njegoš)

Sve točke programa bile su dobro izvedene i burno aplaudirane.

ROTARIJANCI KOJI SU sudjelovali na kongresu u Dubrovniku jučer sa parobrodom „Prestol. Petar" stigli su u Šibenik. S njima je doputovao i g. Ing. Ljubičić koji je zastupao Šibenski klub.

Nekoliko grupa sa automobilima posjetili su slapove Krke dok su ostali pregledali grad.

Rotarijanci na čelu sa gg. Dr. Rismondo, Inž. Wonko i gospođama priredili su im srdačan doček, kao i ispraćaj koji je uslijedio u 8. s. uveče.

Bankovne knjižice kupujem, svaku količinu staro zlato, srebro, briljante, plaćam odmah.
„NAKIT" - SPLIT Kresimirova 3, Telef. 6-51 7—3

Iz Narodne Ženske Zadruge

Jugoslavenska Unija za zaštitu djece pod počasnim pretsjedništvom Nj. Vel. Kraljice Marije odredila je da se od 3—9 maja priredi proslava Dječjeg dana. U okviru te proslave i kao jedna od glavnih tačaka priređuju se konkursi najbolje odnjegovane djece, koja se nagrađuju.

Narodna ženska zadruga kao eminentno humano društvo odazvala se je tom pozivu pa je u društvenim prostorijama priredila u nedjelju 3 ov.mj. natjecanje najbolje odnjegovane djece u našem gradu. Naročiti odbor koji su sačinjavali gg. gradski liječnik Dr Trlaja i gđe iz uprave zadruge imao je da odlučuje pri izboru djece. Mjesno Gradsko Poglavarstvo odredilo je iznos od 300 D. koji se je imao upotrebiti u tu svrhu. Odaziv je bio lijep i brojan. U kratkom nagovoru roditeljima se obiasnila svrha ove priredbe uz poziv da čuvaju i podižu zdrav pomladak, jer su zdrava djeca sreća svake porodice a zdrave su porodice najveće blago naroda. Samo zdrav narod može uspješno sarađivati u stvaranju sretne budućnosti čovječanstva.

Zatim je odbor s liječnikom na čelu pregledao djecu pa je izabrao šestero najbolje odnjegovane djece koja su bila nagrađena.

Izabrana su ova djeca.

1) Manojlović Marija, stara 24 dana
2) Grubišić Frana, „ 15 mjes.
3) Carević Duško, „ 18 „
4) Pozder Katica „ 2 god.
5) Miletić Nada „ 7 mjes.
6) Stošić Antica „ 20 „

—:—

U nedjelju 10 ov. mj. slavi se u Šibeniku Majčin dan. Naša mjesna humanitarna društva Narodna Ženska Zadruga i Društvo Kneginja Ljubica proslaviće svečano taj sveti praznik. Pozivlju se svi ljudi dobra srca i probuđene svijesti da se pridruže toj uzvišenoj proslavi i da dadu izraza svojoj ljubavi i svog poštovanja prama onoj kojoj svi sve dugujemo — a to je Majka.

Krađe po dućanima

Nekoliko zagorskih skitnica, muških i ženskih, organiziralo je krađu po dućanima, pod izlikom da prodaju domaće seoske radove. Okrali su više dućana. Policija ih je pohvatala i svu robu vratila vlasnicima. Upozorava se građane da se čuvaju skitnica koji u zadnje doba krstare po gradu.

G. Dr SLAVKO GRUBIŠIĆ ljekar banovinske bolnice u Kninu pjemješten je u svoje redno mjesto Šibenik.

Podgora važno kupalište Jadrana

Podgora položena na obalama Jadr. mora, podnu gordog Biokova, koje se diže visinom nad morem sv. Jure 1776 m., nadvisujući brda Dalmacije. Sa sjevera strše planinske vrleti poput gorskih aveti, završujući vrhom sv. Ilija 897 m. nad morskom razinom, obrasao sa hrastovom, smrekovom i borovom šumicom. Sa njega je divni pogled na nadogledni plavi Jadran, dalmatinsko u pravcu prostrano obraslo šumom otočje i mjesta divnog našeg ramantičnog gorovitog primorja.

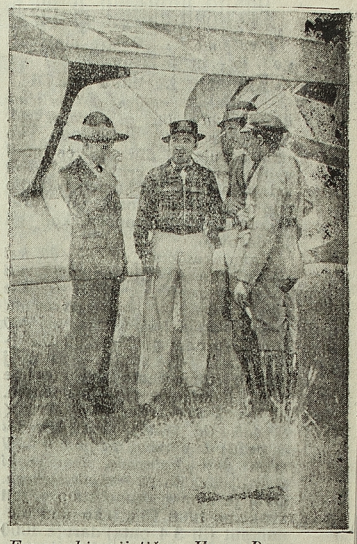
Krasno, romantično mjesto Podgora, položena uzduž obale našeg divnog Jadrana, ograđena brdinama i morem, smještena u kotlim srednje Dalmacije, unutarnjost obrasla sa maslinkom, položena u blizini našeg najboljeg kupališta Makarske, zasađenim borovom šumicom. Podgora obiluje sa mnogo izvor ne presnosnih vrela, kristalnih svježih voda, nadvisujući sa primorska mjesta. Mjesto po sebi dosta je veliko, pocjepano u odjelke: Kraj, Vrulja, sredina sela, Marinovići i Gornje Male. Pošto je mjesto samo po sebi zgodno i podesno, a neka voda udaljene od komšiluka, radi toga su razvedena dvije žive vode po nekim odjelcima, gdje je bilo potrebito. U znak uspomene ovog dalekog razvoda, diže se moderna cesma zvana „guvno“, nasred mjesta kao neki belveder na romantičnu okolicu i nedogledanu morsku pučinu. Novom gradjenom rekonstrukcijom na visini brdna dižući se nad mjestom, probijajući ne prohodne hridi golog vapnenca, svojom žutom farbom, daju utisak neke čudne aveti, te modernom cesmom, umjetnim ribolovom, glamožnom školskom zgradom, vilama i hotelima položenim na linearnoj plaži i drugim svojim ljepotama, svraća pozornost putnika, putujući morem i kopnom. Zbog vanredno ugodne klime uspjevaju limuni i naranče.

Osim dosadašnjih postojećih velikih hotela i vila na plaži mora, prostranim i moderno izgrađenim zgradama i svim mogućim komfortom, u toku su gradnje dvije vile, jedan hotel koje će biti uređene po najnovijem stilu i dogotovljene do konca maja, uz ove se gradi još nekoliko zgrada u iste svrhe. Podgora će ovo ljeto imati dosta zgrada, moderno uređenih sa svim mogućim udobnostima strancima na raspolaganje, tako da će moći primiti dvojstruki broj stranaca nego lanjske godine. Uz to se radi živom parom na poljepšavanju kupališta i širenju rive, što će strance njihovim dolaskom zadiviti, ta i onako Podgora ima vrlo dobru budućnost u istom smislu, koju su joj proreki stranci. Već su stranci počeli dolaziti početkom aprila. Nadamo se ove godine imati veliki broj stranaca.

U poljepšavanju mjesta i turističkom pogledu i povezaju sa glavnom mjesnom cestom trebalo bi još posvetiti pažnju u nadogradnji ceste sa kupališta kraj i spojiti sa budućom sredozemnom cestom, što bi bilo od velike važnosti za putnike. Pomenuta gradnja je nedovršena, stim je nepodesna saobraćajna sredozemna veza sa kupalištem, slabi i nepodesni putevi ometaju dolazak stranaca, dolazeći sa automobilima, te se zbog toga vraćaju nazad. Prošlih godina zbog iste cesta naše kupalište je gubilo mnogo gostiju, ostavljajući nas i seleći se u druga primorska mjesta. Pošto je već polovica sagradjena, a ostala polovica bi se mogla dogotoviti sa malom svotom novaca, što bi bilo u turističkom pogledu od velike važnosti kao i u poljepšavanju mjesta. Dogotovljenjem ove ceste, slobodan bi bio sredozemni promet od Splita do kupališta Podgore i dalje do Grodec za ovu sezonu, a nadamo se da će da idućeg ljeta biti slobodna linija do Metkovića sve uz more. Molimo nadležne da si ovo uzmu najozbiljnije u obzir, pa da odmah se nastavi rad, pošto je od velike važnosti za stranee i mjesto. Nadamo se da će se gradnja nastaviti skoro, jer je komisija pregledala zemljišta vlasnika i procjenila, a privatnici rado ustupaju zemljišta u ovakove svrhe. Pošto je Podgora dobila nužne stvari, tako se nadamo i ovc.

Podgora kao kupalište poznato po Austriji, Njemačkoj, Češkoj i širom Jugoslavije kao najbolje, označeno sa kursivnim slovima, dvojstrukim tačkama na geografskim kartama i ocrtane njegove ljepote po njemačkim kupališnim kujigama. Uvelike je posjećeno od stranaca za vrijeme proljeća i ljeto, poznato i hvaljeno zbog romantične okolice, neopisive unutarnje ljepote kod stranaca voljeno i obljubljno kao i propagirano po pomenutim državama. Dakle, najprostranije, najpod snije i najbolje na Jadranmoru. Osobito voljeno zbog velike prostranosti plaže, kristalne svježe vode, ljepe borove šumice okolišnje, vanredno ugodne klime, ljepih modernih hotela i vila sa svim komfotom, čestog vodozemnog saobraćaja i povezaja sa Makarskom i Splitom, Metkovićem i Dubrovnikom, dvaput dnevnom poštom kao i drugih ljepota naročito je zavoljena od pomenutih naroda i posjećena u velikom broju. Podgora kao kupalište primorsko ima veliku budućnost, te se nadamo da će biti stjecište i drugih stranih država za vrijeme ljetnih sezona.

E. KURTIĆ

Francuski avijatičar Henre Drouillet odletio je potajno iz Pariza za Abesiniju, gdje se htjeo postaviti Negusu na raspolaganje pri njegovom eventualnom bjegu. Nesreća je htjela da se morao spustiti na talijanskom tlu, gdje mu je aparat odmah zapljenjen. Na slici je francuski avijatičar (u sredini) prigodom jednog ranijeg boravka u Addis—Abebi.

U Zagrebu u subotu obavljen je sprovod bivšeg Pretr. okr. suda u Pulj i tajn. Zagr. Burze blgpk. Spiro Peručića (a ne bivš. dir Pom. akad. kako je pogr. bilo javljeno), brata našeg odlič. Sucije g. E. Peručića.

Znamenite riječi i značajne izjave o Jugoslovenstvu i Nar. jedinstvu

56. Vaše Kraljevsko Visočanstvo! Sjenama naših sokolskih junaka, koji su mlade živote svoje dali za oslobođenje i ujedinjeje svog naroda, ne može biti veće nagrade za krvne njihove žrtve od posjete vladara narodne naše krvi u skromnom domu naše sokolske matice. Mi Sokoli koji doživjesmo sretni taj čas zadajemo evo vjeru Vašem Kraljevskom Visočanstvu, da ćemo proliti, bude li potrebno, i posljednju kap svoje krvi za sreću naše velike i ujedinjene domovine! (Pozdravni govor sokolskog društva u Zagrebu dra Lava Mazzure Regentu Aleksandru 25. VI. 1920 — „Novosti“ 26. VI. 1920)

——

57. Vaše Kraljevsko Visočanstvo! Pala mi je u dio velika čast, da u ime ženskih društava pozdravim Vaše Kraljevsko Visočanstvo. Dobro i sretno stupio na hrvatsko tlo na kome je nikla ideja jugoslavenstva! Mi žene, mi majke na našim smo ognjištima cal Jugoslovenstva gojile, i u tome smo dudihu naše sinove i naše kćeri odgajale. Danas smo sretne, što vidimo ostvaren taj ideal, koji nam naše bake i naše majke kano sveti amanet predadoše. I mi gledamo danas našim očima sina Kralja Osloboditelja, gledamo Vas, svijetli naš Kraljeviću, i sva Vam naša srca hrle u susret uvjeravajući Vas, da ćemo pojačanim osjećajem ljubavi i dužnosti spram naše otadžbine Jugoslavije i Vašeg prejasnog Kraljevskog Doma raditi i tako doprinašati naš dio pojačanju i procvatu mlade naše države. (Pozdravni govor barunice Maje Turković Regentu Aleksandru, u ime sviju gospojinskih udruženja u Zagrebu, u vestibulu zgrade etnografskog muzeja, 25. VI. 1920. — „Novosti“ 26. VI. 1920).

——

58. K slogi bratjo!

— — — — — —

Svi smo braća, samo se poznajmo!!
Svi smo braća sini jedne majke,
Mile majke Slavije preslavne!
Koja nas je nježna odojila,!
Na krilu nas odnijjala svome,
I junačkim opasala pasom;
Koja nam je jedan jezik dala,
I navijeke nježno nas skopčala,
Svetom svezom krvi i jezika;
A i pismo još da nam je jedno
Mi bi braća najsretnija bila.
Složno braćo! Ne drijemajmo više,
Vila pjeva, sreću nam čestita,
Bratsku ljubav i napredak svaki,
Složno braćo, srdačno i složno!
Danica je na istoku svijetlom.
Srb će s vama iz sve svoje snage
Krčit pute zarašćene trnjem,
I sejati sjeme dobrog ploda.
Složno braćo! Srb vam ruku pruža,
Ruku pruža, svoje srce daje.

(Spjevao u Pešti G. J. P. Ilir — Serb iz Bačk — „Danica Ilirska“ 1836, br. 5)

59. *...Od Boga i prirode je, da smo jedan na rod i da nam jedna te ista budućnost predstoji.* Na ljubav k Vama vodi, vas srca nuka, da se na nas o gledate i k nama težite; a ako je to ikomu na sv jetu zazorno, znati bi imao, da srce i ljubav sam od Boga i svijesti zapovijedi prima, nipošto pako o ljudske samovolje, koja vatru ne trli, nego podstiče. (Vladika Strosmajer goričkim Slovencima o narodno jedinstvu 12. II. 1863 — Dr V. Novak. Autologi Jugosl. misli i narodnog jedinstva)

(nastavak slijedi) Sabrao J. K.